

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 258/2014-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátom [REDAKČNÝ ZNAČENIE] vo veci namietaného porušenia základného práva zaručujúceho rovnosť práv detí podľa čl. 41 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice II č. k. 25 P 1/2013-72 z 23. mája 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 CoP 279/2013-108 z 30. septembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2013 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“),

ktorou namieta porušenie svojho základného práva na rovnaké práva detí podľa čl. 41 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 25 P 1/2013-72 z 23. mája 2013 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 CoP 279/2013-108 z 30. septembra 2013 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 25 P 249/2009 z 28. júna 2012 bol zmenený rozsudok okresného súdu sp. zn. 39 C 117/2004 z 9. novembra 2005 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 8 CoP 8/2006-51 z 30. apríla 2007 tak, že zo strany sťažovateľa bolo zvýšené výživné na maloletého [REDAKOVANÉ] zo sumy 82,98 € najskôr na sumu 110 € mesačne, v ďalšom období na sumu 160 € mesačne a od 1. júla 2012 bola určená suma výživného znížená na sumu 50 € mesačne. Zároveň okresný súd rozhodol aj o povinnosti uhrádzať dlžné výživné v mesačných splátkach po 50 € spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok. Rozsudkom krajského súdu č. k. 7 CoP 277/2012-373 z 28. februára 2013 však bol rozsudok okresného súdu č. k. 25 P 249/2009-264 vo výroku o znížení výživného od 1. júla 2012 do budúcnosti a o trovách konania zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie s odôvodnením, že v priebehu odvolacieho konania po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa malo dôjsť vo vzťahu k hodnoteniu možností a schopností otca plniť si vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu k zmenám pomerov, ktoré mohli mať vplyv na ďalšie rozhodnutie o výživnom pre maloleté dieťa, pričom rozhodnutím odvolacieho súdu na prípadnom úplne novom skutkovom základe mala byť porušená zásada dvojinstančnosti súdneho konania, čím by došlo k odňatiu možnosti účastníkov konať pred súdom. Po vykonaní ďalšieho dokazovania okresný súd rozsudkom č. k. 25 P 1/2013-72 z 23. mája 2013 zmenil rozsudok sp. zn. 39 C 117/2004 z 9. novembra 2005 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 8 CoP 8/2006-51 z 30. apríla 2007 tak, že sťažovateľovi bolo od 1. júla 2012 určené prispievať na výživu maloletého sumou 160 € mesačne s povolením splátok dlžného výživného v splátkach

po 20 € spolu s bežným výživným. Na základe odvolania sťažovateľa potom krajský súd rozsudkom č. k. 7 CoP 279/2013-108 z 30. septembra 2013 rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny.

Sťažovateľ v sťažnosti podrobne opisuje skutkový stav, z ktorého mali konajúce súdy vychádzať pri svojom rozhodovaní, celý priebeh konania a dôvody, ktoré formuloval v odvolaní podanom proti rozsudku okresného súdu. Poukazuje najmä na skutočnosti svedčiace o tom, že matka maloletého mala z vlastnej vôle ukončiť svoj pracovný pomer, a jej nezamestnanosť tak bola dobrovoľným rozhodnutím. Pritom namieta, že okresný súd sa nezaoberal matkiným odmietnutím ponúknutého pracovného miesta jej pôvodným zamestnávateľom, kde mohla dosahovať pôvodný príjem, vyšší ako ten, ktorý dosahovala u neskoršieho zamestnávateľa. Sťažovateľ ďalej spochybňuje účasť maloletého na matkou uvádzaných športových aktivitách (t. j. hokejových tréningoch), skutočné vynaloženie výdavkov na ne, ako aj zarátanie predpokladaných výdavkov na túto mimoškolskú aktivitu maloletého do sumy výživného aj za obdobie, keď sa týchto športových aktivít ešte nezúčastňoval. Podľa sťažovateľa súdy nezohľadnili ani skutočnosť, že jeho príjem od zamestnávateľa za október 2012 tvorila len sociálna výpomoc vyplatená odborovou organizáciou zamestnávateľa, u ktorého pracoval, a príjem za december 2012 tvorilo odstupné vyplatené pri skončení pracovného pomeru. Namieta aj proti záverom krajského súdu, že nezdokladoval zdravotné problémy súčasnej manželky, ktoré by vylučovali zamestnať sa aspoň na čiastočný pracovný úväzok, a tiež že pracovné miesta ponúknuté bývalým zamestnávateľom odmietol pre stratu zdravotnej spôsobilosti vykonávať doterajšiu prácu.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd svojím konaním a rozhodnutím porušil zásadu rovnosti účastníkov pred súdom zaručenú čl. 47 ods. 3 ústavy, keďže neprihliadal na skutočnosť, že matka maloletého skončila predchádzajúci pracovný pomer dobrovoľným rozhodnutím, avšak pokiaľ ide o príjmy sťažovateľa, prihliadal na vyplatenú finančnú výpomoc od odborovej organizácie aj výšku jednorazového odstupného. Namieta jednostrannosť v posudzovaní veci tvrdiac, že konajúce súdy nehodnotili každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti a neprihliadali na všetko, čo vyšlo v konaní najavo. Vyjadruje presvedčenie, že

„k porušeniu práv došlo zjavnou neodôvodnenosťou ako aj arbitrárnosťou, teda svojvôľou súdu.

Postup konajúceho súdu musí byť transparentný a spätne preskúmateľný. T. z. má to byť vyjadrené v odôvodnení rozhodnutia, konajúci súd musí odôvodniť svoj postup. Každé odôvodnenie má mať určitú kvalitu, obsah, tak ako to vyplýva z O. s. p. (§ 150).

Samozrejme, že účastník nemá právo, aby súd vykonal všetky jeho dôkazy, má právo navrhnúť dôkazy a súd rozhodne ktoré vykoná, ktoré nie. Ale jednoznačne musí potom odôvodniť, prečo niektoré nevykonal a najmä od jedného účastníka sporu, prečo neprihliadol na skutkové zistenia, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov, na ktoré zistenia prihliadol a pod...

Ide preto o postup a rozhodnutie, ktoré je zjavne neodôvodnené a je takej intenzity, že má za dôsledok porušenie zákl. práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 47 ods. 3 Ústavy SR.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci vydal takéto rozhodnutie:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na rovnaké práva detí sťažovateľa narodené v manželstve i mimo neho podľa čl. 41 ods. 3 Ústavy SR, právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako aj základné právo a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 Dohovoru... rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 CoP/279/2013-138 zo dňa 30. septembra 2013 a rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 25 P/1/2013-72 – 7213205319 zo dňa 23. mája 2013 bolo porušené.

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 CoP/279/2013-138 zo dňa 30. septembra 2013 Ústavný súd zrušuje a vec vracia Krajskému súdu... na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu advokáta [REDAKOVANÉ], za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ bez bližšieho zdôvodnenia zároveň žiada odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predpisov každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný

súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

2.1 K namietanému porušeniu označených práv postupom a rozsudkom okresného súdu

Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo sa domáhať ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení

sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (mutatis mutandis I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

V danom prípade namietaný postup okresného súdu vrátane jeho rozsudku podliehali revíznej právomoci krajského súdu v konaní o odvolaní, ktorý má aj kasačnú právomoc, čo aj sťažovateľ využil. Preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu by bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, lebo jeho preskúmanie na základe podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu. Preto je v súvislosti s namietaným porušením označených základných práv z ústavného hľadiska podstatné a určujúce len preskúmanie a rozsudku krajského súdu (obdobne III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Na základe uvedeného ústavný súd

sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu č. k. 25 P/1/2013-72 z 23. mája 2013 odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2.2 K sťažovateľom namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 41 ods. 3 ústavy deti narodené v manželstve i mimo neho majú rovnaké práva.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní... rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne... prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej

normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súd. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prerokovanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Základné právo na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy je potrebné vykladať vo väzbe na čl. 46 ods. 1 ústavy. Rovnosť účastníkov v občianskom súdnom konaní všeobecný súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Všetci účastníci konania majú rovnaké práva, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok, bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Za súčasť tohto základného práva nemožno však považovať aj povinnosť súdu vykonať dôkazy označené (resp. navrhnuté) účastníkom súdneho konania, pretože princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní pred súdmi v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia vecí umožňuje sudcovi vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takémuto rozhodnutiu vedú. Do obsahu tohto základného práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia súdu ním navrhnutých dôkazov (napr. I. ÚS 75/96, I. ÚS 64/97, I. ÚS 98/97, III. ÚS 64/2011).

Krajský súd v rozsudku č. k. 7 CoP/279/2013-108 z 30. septembra 2013 dospel k záveru, že *„že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine a zákonne rozhodol o zvýšení výživného pre maloleté dieťa a zároveň o zamietnutí návrhu otca na zníženie výživného. Súd prvého stupňa vykonal všetky dôkazy významné pre rozhodnutie, v súlade s § 132 O. s. p. vyhodnotil dôkazy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci, v dôsledku čoho je odôvodnenie napadnutého rozsudku presvedčivé*

a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Konajúci súd sa vysporiadal s námietkami otca uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu v priebehu konania na súde prvého stupňa a otec ani v priebehu odvolacieho konania neuviedol žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie o jeho návrhu na zníženie výživného, resp. návrhu matky na zvýšenie výživného. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že vo veci zvýšenia výživného pre [REDAKOVANÉ] na základe návrhu matky podaného 25. 9. 2009 bolo súdom prvého stupňa rozhodnuté rozsudkom z 28. 6. 2012 č. k. 25 P 249/2009-264, ktorým bolo zvýšené výživné od otca pre [REDAKOVANÉ] naposledy určené rozsudkom Okresného súdu Košice II z 10. 11. 2005 č. k. 39 C 117/2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 30. 4. 2007 č. k. 8 CoP 8/2006-51 z 82,98 € na 110 € mesačne od 1. 9. 2009 do 31. 3. 2010, od 1. 3. 2011 do 28. 2. 2012 na 160 € mesačne a od 1. 7. 2012 bolo výživné znížené na 50 € mesačne. Zároveň súd rozhodol o dlžnom výživnom za obdobie od 1. 9. 2009 do 31. 3. 2010 a od 1. 3. 2011 do 28. 2. 2012. Uvedený rozsudok bol odvolacím súdom potvrdený vo výroku o bežnom výživnom za obdobie od 1. 9. 2009 do 30. 6. 2012, dlžnom výživnom za obdobie od 1. 9. 2009 do 31. 3. 2010 a od 1. 3. 2011 do 28. 2. 2012 a zrušený vo výroku o zmene výživného od 1. 7. 2012 do budúcnosti, trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátený na ďalšie konanie a to rozsudkom z 28. 2. 2013 č. k. 7CoP 277/2012-373. Dôvodom zrušenia rozsudku o zmene výživného od 1. 7. 2012 do budúcnosti boli zmeny pomerov, ktoré nastali po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa a to konkrétne skončenie pracovného pomeru otca v [REDAKOVANÉ], príjem otca zistený odvolacím súdom v mesiacoch júl, október a december 2012, ako aj dlhodobá práceneschopnosť otcovej manželky, v dôsledku čoho bolo potrebné vykonať dokazovanie na zistenie úplne nového skutkového základu a právnym posúdením výsledkov tohto dokazovania opäť rozhodnúť o výživnom pre [REDAKOVANÉ]. Súd prvého stupňa teda správne zameral dokazovanie na zistenie zmien pomerov u účastníkov konania, ktoré nastali po 1. 7. 2012. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s hodnotením potencionálnych možností, schopností a majetkových pomerov otca súdom prvého stupňa v súlade s ust. § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Z uvedeného

ustanovenia zároveň nevyplýva, že vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu musí mať špekulatívny charakter za účelom pokusu uniknúť vyživovacej povinnosti. Uvedené ustanovenie je potrebné vzťahnuť aj na prípady, ak sa povinný bez vážneho dôvodu vzdá výhodného zamestnania poskytujúceho mu väčší príjem alebo iného majetkového prospechu bez toho, aby si v dohľadnej dobe zabezpečil porovnateľný zdroj príjmu tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k deťom nebolo ohrozené. Na zníženie príjmu povinného rodiča je možno preto prihliadnuť len v prípade preukázania dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného rodiča, ktorým môže byť napríklad výrazné zhoršenie zdravotného stavu znemožňujúceho výkon práce, skončenie pracovného pomeru z organizačných dôvodov a podobne, teda dôvody, ktoré povinný rodič nemôže ovplyvniť. V tomto prípade bolo nepochybne preukázané, že k ukončeniu pracovného pomeru otca došlo v dôsledku jeho zhoršeného zdravotného stavu, avšak zamestnávateľom, mu bolo ponúknuté pracovné miesto zodpovedajúce jeho zdravotnému stavu, ktoré otec odmietol. Hypotetické dôvody, pre ktoré otec odmietol ponúknuté pracovné miesta, pretože podľa jeho názoru by bolo možné zhodnotiť jeho zdravotnú spôsobilosť vykonávať ponúknutú prácu až po prijatí pracovného miesta a následnom lekárskom vyšetrení, nemožno akceptovať, pretože práve uvedené konanie otca napĺňa predpoklady pre posúdenie jeho potencionálnych možností a schopností v zmysle ust. § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine, pretože sa ani nepokúsil prijať ponúknuté pracovné miesta, čím ohrozil plnenie vyživovacej povinnosti k všetkým osobám, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť. Súd prvého stupňa preto správne vychádzal z jeho predpokladaného čistého mesačného príjmu, ktorý by dosahoval, ak by ponúknuté pracovné miesto prijal. Pokiaľ ide o obdobie od 1. 7. 2012 do skončenia pracovného pomeru, bolo preukázané, že okrem nemocenských dávok, ktoré v uvedenom období poberal, bola mu zamestnávateľom vyplatená mzda v júli 2012 201,42 €, v októbri 2012 939,58 € a v decembri 2012 3.825,08 €, teda jeho možnosti a schopnosti mu umožňovali plniť si vyživovaciu povinnosť v súdom stanovenom rozsahu. Pokiaľ ide o schopnosť jeho manželky zabezpečovať starostlivosť o mal. Sebastiana, prípadne pracovnoprávnu spôsobilosť, je potrebné uviesť, že samotná dlhodobá práceneschopnosť otcovej manželky nepreukazuje aj jej neschopnosť zabezpečovať starostlivosť o mal. Sebastiana vo veku piatich rokov, čím otec argumentuje vo vzťahu k nemožnosti zotrvania v predchádzajúcom pracovnom pomere, pretože pokiaľ by jej zdravotný stav

bol natol'ko vážny, bol by dôvod na priznanie invalidného dôchodku, prípadne statusu zdravotne ťažko postihnutej osoby. Odôvodnené potreby [REDACTED] sa zvýšili nielen v dôsledku športovej činnosti, ale aj v súvislosti s jeho vekom, rastom a školskou dochádzkou, pričom odôvodnenými potrebami dieťaťa sú aj náklady na stravovanie, ošatenie, bývanie, hygienu, zdravotnú starostlivosť, na uspokojovaní ktorých sa podieľa aj matka maloletého jednak osobnou starostlivosťou v rozsahu zodpovedajúcom veku maloletého a dopĺňa zdroj výživy dieťaťa na hranicu prospešnú a nevyhnutnú pre jeho všestranný rozvoj v rozsahu zodpovedajúcom jej príjmu, čo fakticky znamená, že podiel matky na výživnom je porovnateľný s podielom otca na plnení vyživovacej povinnosti. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením.“

Z obsahu sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ nesúhlasí s vyhodnotením pre prípad relevantných skutočností, ktoré mali byť zistené dokazovaním namietajúc jednostrannosť ich posudzovania v jeho neprospech. Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu však ústavný súd dospel k záveru, že ho z hľadiska dodržania základných ústavnoprocených princípov nemožno považovať za zjavne neodôvodnený ani za arbitrárny. Krajský súd po konštatovaní vecnej správnosti napadnutého rozsudku okresného súdu vyhodnotil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa za dostatočné a právne závery okresného súdu ako presvedčivé a plne sa s nimi stotožnil.

Ústavný súd nezistil, že by relevancia námietok smerujúcich proti napadnutému rozsudku krajského súdu v kontexte posúdenia eventuálneho porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy umožňovala dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia uvedeného práva. Námietky sťažovateľa, že matka nepreukázala skutočné vynakladanie všetkých výdavkov na maloletého (napríklad na športové aktivity maloletého), nie sú spôsobilé viesť k zásahu ústavného súdu do výsledkov konania pred všeobecnými súdmi. Krajský súd totiž v napadnutom rozsudku poukázal na to, že potreby maloletého sa zvýšili nielen v dôsledku športovej činnosti, ale v súvislosti s jeho vekom, rastom, školskou dochádzkou a ďalšími faktormi, s prihliadnutím na ktoré považoval za nevyhnutné ustáliť vyživovaciu povinnosť otca v sume, ktorá bola ustálená rozsudkami súdov oboch stupňov. Neodôvodnené sú aj

námietky sťažovateľa, že krajský súd prihliadal na pokles jeho príjmu následkom vzdania sa výhodnejšieho zamestnania jednostranne, keďže v dôsledku stotožnenia sa s rozsudkom okresného súdu podľa § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku je potrebné pri hodnotení rozsudku krajského súdu vychádzať aj z obsahu rozsudku okresného súdu, z ktorého na strane 6 vyplýva, že okresný súd „*nezohľadnil znížený príjem u matky vychádzajúc z oznámenia jej bývalého zamestnávateľa... , podľa ktorého by táto dosiahla v prípade ak by neodmietla náhradné miesto priemerný čistý mesačný príjem 848,19 Eura*“. Ústavnú relevanciu pritom nedosahujú ani ostatné námietky sťažovateľa, keďže sťažovateľ nespochybnil svoj príjem zo sociálnej výpomoci poskytnutej odborovou organizáciou ani z vyplateného odstupného a samotná skutočnosť, že nejde o pravidelné príjmy, ešte neznamená, že pri rozhodovaní súdov o určení výživného nemajú byť zohľadnené.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že zmyslom ústavného prieskumu súdnych rozhodnutí nie je opätovné hodnotenie každej skutkovej okolnosti, ktorú všeobecný súd vyhodnotil odlišne od názoru sťažovateľa, ale len posúdenie, či napádané rozhodnutie súdu, resp. jeho konanie svojimi účinkami napĺňa kritériá vyplývajúce z obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného sťažovateľom označeným čl. 46 ods. 1, resp. čl. 47 ods. 3 a prípadne čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ pritom netvrdil, že by nemal možnosť navrhovať dôkazy, uvádzať argumentáciu na podporu svojich tvrdení, vyjadrovať sa k zisteným skutočnostiam alebo k vykonanému dokazovaniu. Pokiaľ ďalej sťažovateľ namieta, že k niektorým ním tvrdeným okolnostiam prípadu sa krajský súd nevyjadril dostatočne, ústavný súd pripomína, že na dodržanie ústavnoprocených princípov spravodlivého súdneho konania sa nevyžaduje odpoveď na každý argument strany a postačuje, aby v odôvodnení súdneho rozhodnutia bola daná odpoveď len na kľúčové právne argumenty.

Uvedené námietky sa však v súvislosti s už citovanou časťou rozsudku krajského súdu javia len ako prejav nespokojnosti sťažovateľa s výsledkami konania a s právnym názorom krajského súdu, čo samo osebe nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd pripomína, že nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov.

Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecného súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu rozsudok krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje.

Rovnako neobstojí ani argumentácia sťažovateľa, že krajský súd jednostrannosťou svojho rozhodovania porušil zásadu rovnosti účastníkov pred súdom garantovanú základným právom na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Označeným základným právom sú totiž chránené procesné práva účastníkov v súdnom konaní, ktorých porušenie sťažovateľ nenamietal. Ústavný súd ani nezistil, že by v súvislosti s napadnutým uznesením krajského súdu bola niektorá zo strán sporu procesne zvýhodnená alebo diskriminovaná tým, že by sa niektorým z jej návrhov konajúci súd nezaoberal alebo že by sťažovateľ nemal možnosť zaujať stanovisko k otázkam a okolnostiam relevantným pre rozhodovanie všeobecného súdu o uvedených návrhoch na nariadenie predbežného opatrenia. Sťažovateľ tiež nepredložil žiadnu argumentáciu svedčiacu o porušení základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, medzi ktoré patrí právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, právo na prerokovanie veci verejne a v prítomnosti účastníka konania a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Ústavný súd preto s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), a vzhľadom na celkovú absenciu priamej súvislosti medzi označenými základnými právami zaručenými čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základným právom na rovnosť účastníkov v konaní

podľa čl. 47 ods. 3 ústavy na jednej strane a namietaným rozsudkom na strane druhej sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Napokon v súvislosti so základným právom zaručeným čl. 41 ods. 3 ústavy, podľa ktorého majú deti narodené v manželstve i mimo neho rovnaké práva, ústavný súd uvádza, že subjektom ochrany tohto práva sú deti. Účel tejto ochrany zakotvený v tomto článku ústavy spočíva vo vytvorení rovnakého právneho postavenia pre všetky deti bez rozdielu, bez ohľadu na to, či sa narodili zosobášeným rodičom alebo mimo manželstva. Ústavná zásada o rovnakom postavení detí sa rešpektuje nielen v osobitných právnych predpisoch (napr. zákonoch o rodine), ale aj v celom právnom poriadku Slovenskej republiky (obdobne III. ÚS 162/2010). Uvedený článok ústavy však zaručuje práva deťom (vrátane detí sťažovateľa), nie však sťažovateľovi samotnému, ktorý v danom prípade nie je jeho nositeľom tohto práva. Preto je podľa názoru ústavného súdu vylúčená možnosť, aby sťažovateľ mohol úspešne namietat' porušenie uvedeného práva napadnutým rozsudkom krajského súdu, v dôsledku čoho je potrebné považovať sťažnosť aj v tejto časti za zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na absenciu zistení o porušení sťažovateľom označených práv ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu ide o sťažnosť zjavne neopodstatnenú, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

S prihliadnutím na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (napríklad odkladu vykonateľnosti) v danej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2014